

מזן הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל:

שבועיים האחרונים של השנה

מתקנים את כל השנה

(אור יחזקאל אלול עמ' שג)

נמצאים אנו שבועיים לפני ראש השנה ומזכירים אנו תמיד מאמר חז"ל (שבת קיח:): "אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים", וא"כ שתי שבתות אחרונות של השנה לו נשמרם כראוי היינו זוכים לגאולה העתידה, ומשו"ה מחובתנו להזהר במיוחד בשתי שבתות אלו בשמירת שבת. זכורני בקעלם בשנה הראשונה בהיותי שם היתה הקבלה המרכזית ביוה"כ להזהר בשמירת שבת.

איתא בגמ' (סנהדרין מ.) "מעשה באחד שרכב על סוס בשבת וסקלוהו לא מפני שראוי לכך אלא מפני שהשעה צריכה לכך". חזינן שאף בימי סנהדרין היה הדור פרוץ בענין השבת, ולכן סקלו את הרוכב על הסוס בשבת אע"ג דרכיבה על סוס אינו אלא שבות, כי רצו חז"ל לגדור ולהזהיר את העם על השבת, וכשם שבשעה שהשעה צריכה לכך עונש העובר חמור יותר, כמו כן אף השכר הצפוי למקפיד ונזהר רב לאין שיעור, והנה בזמנינו אנו פרוצים מאד בשמירת השבת ולא רק בשבות דרבנן אלא אף ח"ו במלאכות דאורייתא, א"כ ודאי שמחובתנו להתחזק בענין השבת, והמתחזק בכך מי יודע כמה גדול חלקו. איתא (ירושלמי ברכות פ"א) "שקולה שבת כנגד כל התורה כולה", כל פרט ופרט משמירת שבת שקול כנגד כל התורה, ועוד איתא (ירושלמי ברכות פ"ט) "אם ראית דור שמתרפין בה עמוד והתחזק ואתה נוטל שכר כנגד כולם", וא"כ בשעה שהדור מתרפין בשבת ודאי שהמתחזק יקבל שכר כנגד כולם, שהרי אף בדור שאין מתרפין שקול שבת כנגד כל התורה כולה.

ותחילה עלינו לקבל ע"ע לקבל את השבת בזמן הראוי, ולא כפי שאנו נוהגים עתה שבעת שהנני הולך לקבלת שבת בישיבה, הריני רואה ציבור גדול המתפללים תפילת מנחה, וכי ראוי הדבר לבני תורה להכנס לשבת באיחור, ובודאי מחובתנו להקדים בכניסת השבת, לפחות חצי שעה קודם, כמו כן לקבל על עצמנו ללמוד הלכות שבת, כי כל שאינו לומד הל' שבת ודאי נכשל בחטא, ולפחות באיסורי דרבנן, ואל נזלזל באיסורי דרבנן שהלא ידוע דברי הרבינו יונה (שע"ת ג, ד) בדבר חומר דברי סופרים יותר מיינה של תורה. והטעמים לכך, שכאשר נובע מחמת זלזול וקלות חמור מאד ענשו, כמו כן עלינו להזהר בדיבור בשבת שהלא שנינו "בקושי התירו לומר שלום בשבת" (ירושלמי פט"ו שבת) ועל אחת כמה וכמה דברים בטלים בשבת שודאי איסור גמור הם.

יסודה של השבת היא חזק אמונה, כי השבת מורה על חידוש הבריאה, הסבא מקעלם ז"ל היה אומר שחזינן ששם שבת נמצא אף אצל אומות העולם, כי השבת מלמדת על האמונה בבריאת העולם ואף אומות העולם מאמינים בכך, ומשו"ה כל המתחזק בשמירת שבת הרי מחזק בקרבו יסודות האמונה,

ולכן שקולה שבת כנגד שמירת כל התורה כולה, שיסוד האמונה היא כל התורה כולה, ובפרט כאשר יהרהר בשמרו השבת שהטעם לשמירתו היא ש"אות היא לעולם כי ששת ימים עשה ד' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש" (שמות לא, יז), הרי בזה גופא מחדש את האמונה, ולכן ודאי שזו תהא ההכנה הראויה לקראת ראש השנה, שהרי עיקר סכנת האדם היא אמירת שלום יהיה לי, וכנאמר בכתוב "והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי וגו' לא יאבה ד' סלוח לו כי אז יעשן אף ד' ורבצה בו כל האלה הכתובה בספר התורה וגו'" (דברים כט, יח). יתכן ואדם אינו עוסק במוסר ועדיין לא השלים מעלותיו, ומכל מקום בשעה שיש לו פחד ואימה מיום הדין ושואף לתקן דרכיו, אזי יש לו תקוה שירצה בו הקב"ה.

חמור ביותר הם אלו שאינם דואגים וחוששים כלל וכביכול חושבים שלום יהיה להם, ועונשם שהקב"ה אינו סולח להם ומוחה שמים מתחת השמים, וא"כ העיקר עלינו להשתדל שיהיה לנו לכל הפחות איזה הרגש בפחד יום הדין, וכאשר יחזק את יסודות האמונה תבוא היראה בקרבו ויש לו תקוה לזכות בדין, וממילא כאשר נתבאר שהחזיק בשמירת שבת מחזקת ומשרישה אמונה בלבנו ודאי שזו אחת מן הדרכים הראויים להכנה למשפט.

מזן הג"ר אליהו לופיאן זצוק"ל: במעלת ניצול ימי

השישי האחרונים של השנה (נלב"ע כ' אלול)

ובדברים נפלאים ממזן החפץ חיים זיע"א (נלב"ע

כ"ג אלול)

שמעתי על אדם גדול אחד, ראש ישיבה שהיה רגיל לומר שיעור בליל יום הכיפורים, וביאר טעמו מפני שביוה"כ עוסקים כל היום בתפילות, וחסר לימוד התורה, ואי אפשר ליום בלא תורה, לכן היה אומר שיעור בליל יוה"כ.

והנה יום שישי זה - הוא האחרון של שנת תש"ך, וידוע שבימי השבוע האחרון של השנה אמרו חז"ל שיכולים לתקן בהם את כל ימי השבוע שבכל השנה, לכן מוטל עלינו לתקן ביום שישי זה את כל ימי השבוע שבכל השנה כולה, ויום זה - ערב שבת קודש - צריך במיוחד תיקון גדול, כי בערב שבת - לא אומרים שיעורים, והלימוד הוא חלש יותר בערב שבת מכל ימי השבוע.

וכבר הבאנו כמה פעמים בשם החפץ חיים זצוק"ל, שאמר כי מצוה שהיא מוזנחת - יש להתעסק בה ביותר, ק"ו ממת מצוה שהכל חייבים לטפל בקבורתו, וכל טעם מצוה זו היא משום שהנשמה מרגישה ביזיון - שבגוף זה קימה מצות הבורא, בגוף זה קיימה מצות תפילין, מצות ציצית וכו' ועתה מוטל הגוף הזה בשדה ואין לו קוברים, לפיכך - הכל חייבים להצילו מביזיון, ואפילו כהן גדול, ונזיר, וההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו - כולם חייבים להטמא לו ולטפל בקבורתו! מעתה מסיים החפץ חיים - למדנו ק"ו אם הגוף שנעשה פעם מצוות על ידו מחוייבים כולם להצילו מביזיון, וא"כ ק"ו אם המצוה עצמה מוטלת בביזיון על אחת כמה וכמה! ומי שזוכה להתעסק

מערתה ק"ו יום השבת, שכתוב בו (בראשית ב', ג'): "ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו", הקב"ה קידש את היום השביעי, וא"כ פשוט הוא להבין משום כך - שהמחלל את השבת ח"ו חייב מיתה! ועכ"פ עלינו לידע ולהתבונן האיך ליכנס בקדושה וטהרה ליום השבת, ובפרט שבת זה האחרון של השנה - לתקן כל שבתות השנה.

כמו"כ אמרנו בשם ספר קדוש אחד, וכעת שכחתי שם הספר - שכל עבירה ח"ו הנעשית בשבת קודש היא חמורה יותר ממה שנעשית בחול. ביטול תורה לשבת חמורה יותר מביטול תורה

של ימות החול וכו'. וכן בצד הטוב: כל מצוה הנעשית בשבת - שכרה מרובה מאותה מצוה הנעשית בימות החול, כי כשם שמצוות שבת שקולה כנגד כל המצוות - כך המצוות הנעשות בשבת שכרן מרובה יותר!

לכן נקח את השבת הזו שיהיה לנו למליץ טוב, לשמור את המחשבה שלא להקפיד ח"ו על אף אחד - אפילו הקפדה בלב - כ"ש הקפדה במעשה ח"ו, לשמור את עצמינו שלא יפול בנו הרהור גאוה, כמו"כ שלא לחשוב לשה"ר על חברו, כלומר: יש אדם שאינו מדבר לשון הרע - אבל במחשבה אינו משים על לבו וחושב כל מיני מחשבות של רע על חברו. (לב אליהו עמ' שע"ב)

וכן ביאר הרה"ק הייטב פנים' זי"ע (לשבת הגדול אות ב) את דברי חז"ל (שבת קיח:): 'אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות מיד נגאלין', דקאי על שני סוגי השבתות, א' - השבת שה' עושה, והב' - השבת שבני ישראל עושין על ידי התוספת מחול על הקודש, ואם הם משמרין את שתי שבתות אלו - בהוסיפם מחול על הקודש, מיד נגאלין, כי 'במידה שאדם מודד מודדין לו' וכמו שאנחנו עושים שבת קודם זמנו כמו כן ימהר לגאלנו קודם הזמן לעשות יום שכולו שבת במהרה בימינו. כתב הרה"ק ב'סידורו של שבת' (שורש א ענף ד עלה יא) לרמז בפסוק (שמות טז, ה) 'והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו', כי 'אין והיה אלא לשון שמחה' (בר"ר מב ג), ששמחה ותענוג להקב"ה מה שאנחנו מוסיפים לו מיום השישי ליום השביעי.

גדול כוחה של מצווה זו לבטל גזירות קשות מישראל, ועל מצווה רבה זו מקבל האדם את שכרו משלם בעולם הזה, כי כל מצוה שהאדם מוסיף יתר על מה שמחויב מן הדין מקבל הוא עליה שכר מיד בזה העולם כידוע (ייטב פנים שם). כע"ז איתא ב'בן יהוידע' על דברי הגמרא (שבת קיח.) 'כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים', דקאי על המוסיף מחול על הקודש, ושכרו 'מידה כנגד מידה' - כמו שמעיקרא יש 'גבול' ליום שבת בבואו ובצאתו - מתי היא 'כניסת השבת' ולמתי הוא 'צאת השבת', ובא זה והוסיף להרחיב ולקיים את השבת מבלי לתת גבול ליום השבת, לכן אף שכרו יהיה כ'נחלה בלי מצרים'.

ניתן לתרום לכוללי שישי שבת ומוצש"ק 0527614765

במצוה זו - שכרו הרבה מאד לאין שיעור, ומהו השכר? האור האלוקי שהאדם המתעסק מקבל עבור התעסקותו במצוה, אור יקרות עד אין סוף! וכבר ביארנו אתמול כי יום הוא מציאות, והוא בעצמו יתבע את האדם. א"כ יש לנו להתבונן ולפחד, שכל ימי השישי יצטרפו ויזעקו עלינו בדין: למה הזנחתם אותנו יותר מכל ימי השבוע, וכי בכדי להתכונן לשבת קודש לא די כמה שעות לפני כניסת השבת? ולמה כבר נחלש כל היום משום כך? האם זהו וכבוד השבת ליכנס ישבת בבטלה ושיעמום ח"ו? ולכן עלינו לידע כי יום השישי בשבוע הוא בחינת מת מצוה וחייבים להציל יום זה מביזיון, כמו שכתב החפץ חיים ז"ל ולכשנתחזק בלימוד התורה ביום שישי זה נתקן בעזה"י כל ימי השישי שבכל השנה כולה... (לב אליהו עמ' שע"א)

מדברי רבינו מרן הגרא"ל שטינמן זיע"א

בשם מרנן החפץ חיים והגר"א לופיאן זיע"א

ראיתי במקום שכתוב שרבי אלי' לאפיאן היה פעם בשבת אצל הח"ח, ואמר לו הח"ח היות ששבת שקולה כנגד תרי"ג לכן כל דבר מצוה שעושים בשבת נחשב תרי"ג, כפול שש מאות ושלוש עשרה. אם אחד לומד תורה = תרי"ג, אפילו אם לומד מילה של תורה שזה גם כן מצוה, כמו שהגאון מביא מהירושלמי שאפילו מילה אחת של תורה תלמוד תורה כנגד כולם, אפילו מילה אחת! עכ"פ כל מילה של תורה זה מצוה, וכל מצוה שעושים בשבת נחשב תרי"ג. ושמעתי בשם הבן איש חי שאומר שכל מצוה שעושים בשבת נחשב אלף, אבל החפץ חיים אמר תרי"ג - ת' ר' י"ג מצוות. ממילא יוצא שמצוה בשבת היא כל כך גדולה, אם הוא מתפלל כאילו קיים תרי"ג מצוות של תפילה, אם לומד שעה הרי זה כאילו למד תרי"ג שעות, ואם למד עשר שעות זה תרי"ג פעמים עשר, הרבה מאד מאד!

עכ"פ מצוה של שבת כל כך גדולה, ומצד שני צריך מאד להיזהר שלא יבואו חלילה וחס לחילול שבת, לכן חכמים אמרו הרבה דברים, כמו חייב אדם למשמש בגדיו ערב שבת עם חשכה שמא ישכח ויצא, רבנן חייבו שצריך למשמש בכל הבגדים שלבוש אם יש בהם משהו...

עוד ממרן רבי אליהו לופיאן זצוק"ל

ונחזור לענינינו, ונבאר השתא לענין השבת קודש האחרון של שנה זו. וכבר ביארנו פעם בארוכה, וכעת נדבר בזה בקיצור, להבין חומר חילול קדושת השבת - ק"ו מקדושת מקום המקדש, שמכיון שבנו אותו וקידשוהו בני אדם בכוננות קדושות נתקדש המקום המקום בקדושה יתירה ושרתה עליו שכניה, ולכן הנכנס למקום המקדש בטומאה ח"ו - ואפילו בזה"ז - חייב כרת, כי כך פוסק הרמב"ם (בפ"ו מבית הבחירה), שקדושה ראשונה קידשה לשענתה וקידשה לעתיד לבוא, וא"כ חייב - מפני שחילל מקדש השם!